

SEDA ÖKTEM ÇEVİK

Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

**MOBİL TELEFON
ABONELİK
SÖZLEŞMESİ**

Beta

II

Yayın No : 1973
Hukuk : 918

1. Baskı - Nisan 2008-İSTANBUL

ISBN 978 - 975 - 295 - 871 - 5

Copyright© Bu kitabın bu basısının Türkiye'deki yayın hakları BETA Basım Yayım Dağıtım A.Ş.'ye aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Dizgi : Beta Basım A.Ş.
Baskı - Cilt : Ka h r a m a n O f s e t
Bağcılar/ İstanbul (0-212) 629 00 01
Kapak Tasarım : Gülgonca Çarpık

Beta BASIM YAYIM DAĞITIM A.Ş.
Himaye-i Etfal Sokak Talas Han No. 13-15
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel : (0-212) 511 54 32 - 519 01 77
Fax: (0-212) 513 87 05 - 511 36 50
e-mail: betakitap@betakitap.com
www.betakitap.com

*Sevgili Annem Sevil Öktem'e
Sevgili Babam Samim Öktem'e
ve Merhum Ablam Duygu Öktem'e...*

TEŞEKKÜR

Akademik hayatımın ilk çalışması olan “Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesi” başlıklı yüksek lisans tezim, 2005 yılının Nisan ayında Sayın Prof. Dr. Özer Seliçi başkanlığında, tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Cumhur Özakman ve Sayın Prof. Dr. Necip Ortan’dan oluşan jüri önünde savunulmuş ve oybirliği ile kabul edilmiştir. Tezin başarılı bulunmasından basılması kararı verildiği tarihe kadar geçen sürede tez konum ile ilgili yapılan kanuni değişiklikler ve çıkan yeni kararlar çalışmaya eklenmiş ve konunun güncelliği kaybedilmeden basılması sağlanmıştır. “Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesi” konusunun Türkiye’de ilk defa akademik bir çalışma olarak ele alınmış olması bizi tezin basılması konusunda yüreklendirmiştir.

Üzerinde severek çalıştığım ve akademisyenlik mesleğini içime sindirmeme sebep olan bu çalışmanın basılmasını fırsat bilerek; öncelikle bağlı olduğum Medeni Hukuk kürsüsünü sevmeme, işime saygı duymama sebep olan, beni yetiştiren ve yolumda doğru yürümeyi öğreten tez danışmanım Sayın Hocam Prof. Dr. Cumhur Özakman’a, yol göstericiliği ile her zaman yanımda olduğunu hissettiğim ve kendisi ile çalışmanın büyük bir onur olduğunu her fırsatta dile getirdiğim Sayın Hocam Prof. Dr. Özer Seliçi’ye, akademik hayatımın ilk gününden beri beni destekleyip, bana inandığını hissettirerek kendime güvenmemi sağlayan Sayın Hocam Prof. Dr. Gökhan Antalya’ya, iyi bir hukukçu olmam için ilgisini hiçbir zaman benden esirgemeyen Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Murat Canyürek’e genç bir meslektaşları olarak teşekkür etmeyi borç bilirim.

Henüz Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi iken, bana akademisyen olma fikrini ilk düşündürten, Bahçeşehir Üniversitesi’nde akademisyenliğe başlamamla benim hakkımda ne kadar doğru tespitleri olduğunu anladığım, gençliğe güvenen ve benim de kendisinin güvenini boşa çıkarmadan çalışmaya içimden söz verdiğim Sayın Hocam Süheyl Batum’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bugün kitap haline getirdiğimiz tez konumun belirlenmesinde yardımını benden esirgemeyen Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Emin Cem Kahyaoğlu’na, çalışmanın basılmasında büyük emek harcayan ve beni yüreklendiren Sayın Hocam Prof. Dr. Aziz Can Tuncay’a teşekkür ederim.

VI

İşimi sevip sahiplenmeme yardımcı olan ve halihazırda Fakülte içerisinde varolan sıcak aile ortamına beni kabul eden, her zaman bana yardımcı olan başta sevgili kürsü arkadaşım Aslı Makaracı olmak üzere, Gamze Altaç Hildbrand'a, Mahmut M. Özdil'e, Sinan Altunç'a ve aramıza sonradan katılan sevgili arkadaşlarım Öz Seçer'e, Zafer Kahraman'a ve Burcu Savaş'a ve tüm çalışma arkadaşlarıma her zaman yanımda oldukları için teşekkürlerimi sunarım. Tezin baskıya hazırlanması ve yeniden okunması aşamasında bana yardım eden, sevgisini ve dostluğunu her zaman bana hissettiren sevgili dostum Aslıhan Öztezel'e, aynı sıraları paylaştığım, acı tatlı günlerimi beraber geçirdiğim kardeşim, sevgili dostum Aslı Karataş'a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim canım annem ve babama, sevgisini ve güvenini benden esirgemeyen sevgili eşim Serdar Çevik'e teşekkürlerimi sunarım. Son olarak tezimin basımında emeği geçen Beta Yayınevi sayın yetkililerine teşekkürlerimi sunarım.

Seda Öktem Çevik

2008 Beşiktaş

ÖNSÖZ

“Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesi”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlisi Seda Öktem Çevik’in yüksek lisans tezinin konusunu oluşturmaktadır.

Mobil telefon abonelik sözleşmesi, ilk defa ele alınmış olması bakımından Özel Hukuk Literatüründe ayrı bir önem ve değere sahiptir. Eserde, mobil telefon abonelik sözleşmesinin tanımı, unsurları, hukuki niteliği ve benzer sözleşmelerle karşılaştırılması yapılmış; sözleşmenin hükümleri ve sona ermesi halleri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Yazar, eserinde bu yeni konuyu büyük bir titizlik ve hassasiyetle ele almış; konunun değerlendirilmesinde orjinal görüşler ve çözümler getirmiştir. Bu özelliği ile söz konusu çalışma, kaynak eser ve aynı zamanda uygulamada ortaya çıkacak problemlere ışık tutacak bir niteliğe sahip olacaktır.

Yazarın bu ilk çalışması gelecekte Türk Hukuku’na kazandıracakları değerlerin bir öncüsü olup; ileride yapacağı çalışmalara dair haklı bir beklenti yaratmıştır. Tez danışmanlığını yürüttüğüm sevgili Seda Öktem Çevik’in bu çalışmada gösterdiği başarının akademik hayatı boyunca devam edeceği güvenini taşımaktayım.

Prof. Dr. Cumhuri Özakman

Teşekkür	V
Önsöz	VII
Kısaltmalar	XII
GİRİŞ	1

I. BÖLÜM

MOBİL TELEFON ABONELİK SÖZLEŞMESİNİN TANIMI, TARAFLARI, UNSURLARI, HUKUKİ NİTELİĞİ, ÖZELLİKLERİ VE BENZER SÖZLEŞMELERLE KARŞILAŞTIRILMASI

I. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Tanımı, Tarafları ve Unsurları	5
1. Tanım	5
2. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Tarafları	7
a. İşletmeci	7
b. Abone	10
3. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Unsurları	11
a. Ücret	11
b. İş Görme	14
c. Hat Tahsisi	17
d. Tarafların Anlaşması	17
II. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	18
1. Genel Olarak	18
2. Karışık Muhtevalı Sözleşme Görüşü	21
a. Genel Olarak Karışık Muhtevalı Sözleşme Görüşü	21
b. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmelerinde Karışık Muhtevalı Sözleşme Görüşü	23
c. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmelerine Uygulanacak Hükümler	25
III. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Özellikleri	28
1. Rızai Bir Sözleşmedir	28
2. Karşılıklı Borç Doğuran Sözleşme Niteliğindedir	28
3. İş Görme Fonksiyonu Bulunmaktadır	29
4. Genel İşlem Şartları İçermektedir	29
a. Genel Olarak Genel İşlem Şartları	29
b. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmelerinin Genel İşlem Şartları Açısından Değerlendirilmesi	31
5. Çerçeve Sözleşme Niteliğindedir	34

IV. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Benzer Müesseselerle Karşılaştırılması	35
1. Satım Sözleşmesi ile Karşılaştırılması	35
a. Genel Olarak Satım Sözleşmesi ile Karşılaştırılması	35
b. Ard Arda Teslimli Satım Sözleşmesi ile Karşılaştırılması	36
2. Hizmet Sözleşmesi ile Karşılaştırılması	37
3. Kira Sözleşmesi ile Karşılaştırılması	40
4. Lisans Sözleşmesi ile Karşılaştırılması	41

II. BÖLÜM

MOBİL TELEFON ABONELİK SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ

I. Genel Olarak	45
II. İşletmeci ve Abonenin Yükümlülükleri	46
1. İşletmecinin Yükümlülükleri	46
a. Temel Haberleşme Hizmeti Sunma Yükümlülüğü	46
b. Fatura Düzenleme ve Gönderme Yükümlülüğü	48
aa. Sonradan Ödemeli Sistem	49
i. Ayrıntılı Fatura Düzenleme Yükümlülüğü	51
ii. Faturaya İtiraz Halinde Fatura Bedelini Ödeme Yükümlülüğü	52
bb. Ön Ödemeli Sistem	52
c. İşletmecinin Sır Saklama Yükümlülüğü	53
d. İşletmecinin Hattı Görüşmeye Kapatma Yükümlülüğü	54
e. İşletmecinin Numara Taşıma Yükümlülüğü	55
f. Telefon Defterine Kayıt Yükümlülüğü	57
g. İşletmecinin Özel Haberleşme Hizmeti Sunma Yükümlülüğü	58
h. Haberleşmenin Gizliliğini Sağlama Yükümlülüğü	59
2. Abonenin Yükümlülükleri	59
a. Abonenin Ücret Ödeme Yükümlülüğü ve Temerrüdü	59
aa. Abonenin Ücret Ödeme Yükümlülüğü	60
i. Ücretin Miktarı ve Kapsamı	60
ii. Ücretin Ödeme Zamanı ve Yeri	66
iii. Ara Ödeme Yapma Yükümlülüğü	69
bb. Abonenin Ücreti Ödemede Temerrüde Düşmesi ve Sonuçları	70
i. Telefona Sim Kilidi Yapılması	73
ii. Telefonun Kara Listeye Alınması	73
iii. Hattın Görüşmeye Kapatılması	75
b. Abonenin Bildirim Yükümlülüğü	76
aa. Telefonun Seri Numarasını Bildirim Yükümlülüğü	76
bb. Kimlik Bilgilerini Bildirim Yükümlülüğü	76
c. Abonenin Bakanlığın Onayladığı Cihazları Kullanma Yükümlülüğü	77

d. Abonenin Başka Şebeke veya Şebekelerin Verdiği Hizmetlerden Dolayı İşletmeciden Herhangi Bir Talepte Bulunmama Yükümlülüğü.....	78
e. Abonenin Hattı Üçüncü Kişilere Kiralamama ve Devretmeme Yükümlülüğü.....	78
f. Abonenin Abonelik Tarihinden İtibaren 3 Ay Süre İçin Seçmiş Olduğu Tarife Modelinde Değişiklik Yapmama Yükümlülüğü ve Seçmiş Olduğu Tarifede Yapılacak Değişikliğe Katlanma Yükümlülüğü.....	78
g. Telefon Numarasının Değişmesine Katlanma Yükümlülüğü.....	79
h. Abonenin Mücbir Sebepler Nedeniyle ve Yetkili Resmi Makamların Uygulamış Olduğu Kesinti ve Kısıntılardan Dolayı Mobil Haberleşme Hizmetlerinin Yerine Getirilmesinde Geçici Bir Süre İçin Zorluk Oluşmasına veya Bu Hizmetlerin Durmasına Katlanma Yükümlülüğü.....	80

III. BÖLÜM

MOBİL TELEFON ABONELİK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

I. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Kendiliğinden Sona Ermesi.....	83
1. Abonenin Ölümü.....	83
2. İmkansızlık.....	84
II. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Hukuki İşleme Sona Ermesi.....	85
1. Tarafların Anlaşması İle Sona Ermesi.....	85
2. Tek Taraflı Hukuki İşleme Sona Ermesi.....	85
a. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Abone Tarafindan Feshedilmesi.....	85
b. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesi ile Belirlenmiş Borçların Yerine Getirilmemesi Nedeniyle Fesih.....	87
c. Mobil Telefon Abonelik Sözleşmesinin Haklı Sebep Feshi.....	88
d. Diğer Sona Erme Halleri.....	89
aa. Abonenin Hattını Görüşmeye Kapatıp, Hattını Belirlenen Sürede Açtırmaması Halinde İşletmeci Tarafindan Fesih.....	89
bb. Abonelik Evraklarında Sahtelik ve Eksiklik Nedeniyle Fesih.....	90
SONUÇ.....	91
KAYNAKÇA.....	95

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
AD	: Adalet Dergisi
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Batıder	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch(Alman Medeni Kanunu)
BK	: Borçlar Kanunu
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
E.	: Esas
f.	: Fıkra
FSEK	: Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
GSM	: Global System for Mobile Telecommunication
H.D.	: Hukuk Dairesi
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
m.	: madde
MK	: Medeni Kanun
MoU	: Memorandum of Understanding (GSM Kalite Standartları Birliği)
No.	: Numara
RG	: Resmi Gazete
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
t.	: Tarih
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
vb	: ve benzeri
vd	: ve devamı
Y.	: Yıl
YASAHD	: Yasa Hukuk Dergisi
YD.	: Yargıtay Dergisi